

Sygn. akt **IV U 1677/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Krzywonos

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Misiuda

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2017 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku M. K.

przy udziale zainteresowanego (...) Sp. z o.o w M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 06/09/2016 r. znak (...)

I.zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 06/09/2016 r , znak: (...) w ten sposób, że stwierdza, iż M. K. jako pracownik (...) Sp. z o.o. w M. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom : emerytalnemu , rentowemu , chorobowemu i wypadkowemu od 10 września 2015r do 31 marca 2016r

II.zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz M. K. kwotę 900 złotych / słownie : dziewięćset / tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 1677/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28 września 2017 r.

Decyzją z dnia 6.IX. 2016 r. znak (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., powołując się na przepisy art. 83 ust. 1 pkt 1, w związku z art. 68 ust 1 pkt 1 lit. a , ustawy z dnia 13 .X. 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że M. K. , jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w M. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 10.IX.2015r do 31.III. 2016 r. W uzasadnieniu swego stanowiska organ rentowy podał, iż zebrany przez niego materiał dowodowy w sprawie jednoznacznie wskazuje, że pomimo formalnie zawartej umowy o pracę pomiędzy M. K. , a płatnikiem składek (...) Sp. z o.o. w M. stosunek pracy faktycznie nie został nawiązany , umowa ta była fikcyjna. Organ rentowy uznał zatem, że zgłoszenie M. K. do ubezpieczenia społecznego miało charakter fikcyjny, a rzeczywistym celem zawarcia umowy nie była wola realizowania

przez w/wym. obowiązków pracowniczych lecz stworzenie warunków dla uzyskania statusu pracowniczego, a w konsekwencji uzyskania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył M. K. oraz poparł to odwołanie (...) Sp. z o.o. w M. . Wnosili o zmianę zaskarżonej decyzji oraz orzeczenie, że M. K. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 10.IX.2015r do 31.III.2016r 2016 r. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w M. . W uzasadnieniu wskazywali na okoliczności oraz potrzebę zatrudnienia pracownika tj. M. K. argumentując to przede wszystkim koniecznością zajęcia się pracą związaną z przeniesieniem biura w nowe miejsce polegającą na segregacji , ułożeniu, opisanii dokumentów firmy znajdujących się w około 200 –300 segregatorów , założenie archiwum w formie elektronicznej .

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie odwołania . Podtrzymując stwierdzenia zawarte w zaskarżonej decyzji podkreślił, że w jego ocenie zatrudnienie M. K. było fikcyjne .

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Firma (...) Sp. z o.o. w M. nie zatrudniała pracowników .Zajmuje się działalnością związaną z motoryzacją . Jej prezesem jest T. U. .Potrzebował pracownika do pracy związanej z przeniesieniem biura z ul. (...) do innego budynku przy ul. (...) .Praca wymagała posegregowania dokumentów , ich opisania , oraz założenia archiwum tych dokumentów w formie elektronicznej. T. U. poszukiwał osoby do tej pracy. Zgłosił się M. K.. Umowę sporządziła księgowa i została ona podpisana przez obie strony .Umowa o pracę została zawarta 10.IX.2015r i na czas określony do 31.III.2016r na stanowisko pracownika biurowego , na pełny etat za wynagrodzeniem 4 000 zł brutto / k. 29 akt ZUS /.Lekarz medycyny pracy wydał orzeczenie lekarskie na wniosek pracodawcy 14.IX.2015r.

Wnioskodawca ukończył (...)na poziomie licencjatu na kierunku fizjoterapeuta .Obecność M. K. w firmie potwierdził R. O. zatrudniający księgową pracującą na rzecz (...) Sp. z o.o. w M. , właściciel budynku w którym pracował wnioskodawca-W. S. , pracę wnioskodawcy potwierdził prezes (...) Sp. z o.o. w M. T. U. .

T. U. kontrolował pracę wnioskodawcy poprzez niezapowiedziane wizyty .Nie zezwolił na kontakt telefoniczny z obawy na to ,aby wnioskodawca nie dokonał zdjęć dokumentów archiwizowanych. Z wykonywanej przez wnioskodawcę pracy był zadowolony / k. 83,109,122/. Wnioskodawca pracował około 1 miesiąca , po czym rozchorował się na depresję i już nie powrócił do pracy .Depresja miała podłoże osobiste / k. 122/.

Sąd dokonał powyższych ustaleń faktycznych na podstawie wskazanych dowodów. Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów, albowiem zostały one sporządzone przez powołane do tego osoby, w zakresie przyznanych im kompetencji i w przepisanej formie, a ich autentyczność i treść nie budziły wątpliwości Sądu.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków oraz wnioskodawcy , albowiem ich zeznania były jasne, logiczne i wzajemnie się uzupełniały. Z ich treści wynika , iż M. K. został zatrudniony na podstawie umowy o pracę oraz że pracę tę w okresie 10.IX.2015r do 11.X.2015r faktycznie wykonywał.

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, że stosownie do art. 6 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 963) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Obowiązek ten w stosunku do ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego statuują także przepisy art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Na mocy art. 13 pkt. 1 cyt. ustawy pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Art. 8 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który nakazuje uważać za pracownika osobę pozostającą w stosunku pracy – w sposób jednoznaczny odwołuje się do treści przepisów Kodeksu pracy. Zgodnie z treścią art. 2 kp

pracownikiem jest każda osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, a jak stanowi art. 22 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju, na rzecz pracodawcy, pod jego kierownictwem, w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. Inne niezbędne cechy stosunku pracy to osobiste świadczenie pracy, obciążenie pracodawcy ryzykiem prowadzenia zakładu pracy, czy położenie nacisku nie tyle na osiągnięcie określonego rezultatu, a raczej na staranne działanie w ramach ustalonych obowiązków. Należy jednak zauważyć, że na gruncie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – samo zawarcie umowy o pracę, w wyniku której pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, nie jest wystarczające do stwierdzenia, czy rzeczywiście doszło do nawiązania stosunku zatrudnienia pracowniczego i czy było ono wykonywane. Podkreślił to w szczególności Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 lutego 2010 r. sygn. akt II UK 204/09, w którym stwierdził, że o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

Sąd Okręgowy w dalszej kolejności pragnie zauważyć, że z czynnością prawną pozorną w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. mamy do czynienia w sytuacji, gdy oświadczenie woli jest złożone tylko dla pozorów, oświadczenie to jest złożone drugiej stronie czynności prawnej i adresat oświadczenia zgadza się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów. Przy dwustronnych czynnościach prawnych, jakimi są umowy – niezbędne jest wykazanie, że obie strony umowy złożyły oświadczenia dla pozorów i akceptowały taki stan rzeczy. Zatem rzeczywistą wolą stron był objęty brak zamiaru wywołania skutków prawnych jakie zwykle wynikają z takiej czynności prawnej (i ewentualnie wywołanie innych, ukrytych skutków prawnych). Sąd Okręgowy podziela przy tym pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 r. sygn. akt I UK 43/10, iż umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Podleganie bowiem ubezpieczeniom społecznym wynika z prawdziwego zatrudnienia, a nie z samego faktu zawarcia stosownej umowy, dokument w postaci umowy nie jest niepodważalnym dowodem na to, że osoby podpisujące go, jako strony, faktycznie złożyły niewadliwe oświadczenie woli o treści zapisanej w tym dokumencie. Jednocześnie należy podkreślić, że kwestia wad oświadczeń woli należy do sfery ustaleń faktycznych, a ciężar dowodu istnienia wad spoczywa na stronie twierdzącej, że taka wada w rzeczywistości miała miejsce.

W ocenie Sądu Okręgowego w Rzeszowie, w niniejszej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie udowodnił, że umowa o pracę z dnia 10.IX. 2015 r. zawarta przez M. K. (jako pracownikiem) , a (...) Sp. z o.o. w M. była umową pozorną, a w konsekwencji nieważną i niewywierającą żadnych skutków prawnych w sferze ubezpieczeń społecznych.

Organ rentowy swoją ocenę opierał w tej mierze na twierdzeniu, że celem umowy nie było wykonywanie pracy, lecz uzyskanie świadczeń .

Zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy jednoznacznie przemawia za przyjęciem, że strony zawierając umowę o pracę złożyły oświadczenie woli rzeczywiste, zgodne z ich zamiarem, przez co doszło do nawiązania stosunku pracy. Wnioskodawca wykonywał pracę powierzoną przez pracodawcę. Pracę świadczył osobiście, w ośmiogodzinnym czasie pracy a pracodawca wypłacił mu wynagrodzenie. Podlegał kierownictwu pracodawcy, wykonywał tylko polecane czynności, za wiedzą pracodawcy i na jego ryzyko. Oceny tej nie może zmienić fakt, iż pracownik po niespełna jednym miesiącu od rozpoczęciu pracy stał się niezdolny do pracy i przebywał na zwolnieniach lekarskich. Skoro, jak wykazało postępowanie dowodowe, zarówno pracodawca jak i pracownik wywiązywali się ze swych obowiązków w ramach zawartej umowy o pracę to nie może być mowy o jej pozorności.

M. K. poszukując pracy natrafił na ogłoszenie zainteresowanej firmy o pracę . Odpowiadając na to ogłoszenie zgłosił się w firmie i wyraził chęć podjęcia tej pracy .

Należy też podkreślić, że w okolicznościach ustalonego stanu faktycznego nie ulega wątpliwości, iż po stronie zakładu pracy istniała realna potrzeba zatrudnienia pracownika w celu uporządkowania archiwum w formie elektronicznej , co potwierdziła również księgową . Zaslugują zatem na wiarę twierdzenia pracodawcy , iż potrzebował on osoby, która w krótkim czasie wykona tę pracę . Racjonalnym było zatrudnienie na to stanowisko osoby, która w ocenie wnioskodawcy przejawia cechy niezbędne do przejścia tych obowiązków . Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika zatem, iż po stronie pracodawcy istniała potrzeba zatrudnienia pracownika i zmotywowania go odpowiednim wynagrodzeniem.

Ostatecznie zasadnym w niniejszej sprawie jest odnieść się również do argumentacji organu rentowego wskazującej, że celem zawarcia przedmiotowej umowy o pracę była chęć uzyskania statusu pracowniczego , a w konsekwencji uzyskania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W tym miejscu zwrócić należy uwagę na ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowisko, że jednym z zamiarów zawarcia umowy o pracę jest objęcie pracownika ubezpieczeniami społecznymi i możliwość uzyskania świadczeń z tego tytułu. Największą ochronę w tym zakresie gwarantuje właśnie umowa o pracę i działania stron nakierowane na objęcie ubezpieczeniami społecznymi jest działaniem dopuszczalnym przez prawo i ze wszech miar racjonalnym (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 9 sierpnia 2005 r., III UK 89/05). Świadome dążenie pracownika do uzyskania korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych jest społecznie i moralnie akceptowalne i nie może zostać uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Tak więc skorzystanie z ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym jest legalnym celem zawierania umów o pracę a co więcej może być nawet głównym motywem nawiązania stosunku pracy(por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2004. I PK 42/04). Nawet krótkotrwale wykonywanie przez pracownika i pracodawcę obowiązków wynikających z nawiązanej umowy o pracę wskazuje na to, iż cel tej umowy został zrealizowany zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2006 r. I UK 337/05).

Reasumując należy jeszcze raz podkreślić, że w ocenie Sądu Zakład Ubezpieczeń Społecznych w toku postępowania nie wykazał okoliczności świadczących o tym, że umowa o pracę, jaką zawarł wnioskodawca z płatnikiem składek była umową pozorną, a w konsekwencji nieważną i niewywierającą żadnych skutków prawnych w sferze ubezpieczeń społecznych.

Mając na uwadze poczynione ustalenia i ich prawną ocenę oraz treść powołanych przepisów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł po myśli art. 108 §1 k.p.c. , 98 k.p.c w zw. art. 99 k.p.c., w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804). Jak bowiem wynika z aprobowanego przez Sąd Okręgowy w składzie orzekającym orzecznictwa Sądu Najwyższego, w sprawach o składki na ubezpieczenia społeczne nie ma zastosowania § 11 ust. 2 powoływanego wyżej rozporządzenia, a zastosowanie będzie miał §2 (pogląd wyrażony w uchwale SN z 9 marca 1993 r., II UZP 5/93). Pogląd ten został również usankcjonowany uchwałą SN z dnia 20.07.2016r. sygn. akt III UZP 2/16 której została nadana moc zasady prawnej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uwzględniając ,iż wartość przedmiotu sporu mieści się w przedziale 1500 -5000 zł , co prowadzi do wniosku, że stawką mającą zastosowanie, będzie stawka 900 zł . Wobec powyższego Sąd zasądził od organu rentowego na rzecz M. K. kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.